

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2021/156

(2021. gada 9. februāris)

pagarināt Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupas mandātu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

tā kā:

- (1) Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir ietvertas vērtības, kas ir Savienības pamatā. Līguma par Eiropas Savienību 6. pants piešķir Eiropas Savienības Pamattiesību hartai tādu pašu juridisko spēku kā Līgumiem un paredz, ka pamattiesības, ko garantē Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir vispārīgie Savienības tiesību principi.
- (2) 1991. gada 20. novembrī Komisija nolēma Kopienas pētniecības un tehnoloģiju izstrādes politikas lēmumu pieņemšanas procesā iekļaut ētiku un šajā sakarā izveidoja Padomdevēju grupu biotehnoloģijas ētikas jautājumos (GAEIB).
- (3) 1997. gada 16. decembrī Komisija nolēma GAEIB aizstāt ar Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupu (EGE) un paplašināt jaunās grupas mandātu, iekļaujot tajā visas zinātnes un tehnikas izmantošanas jomas. Vēlāk EGE pilnvaras pagarinātas, pēdējoreiz – ar Komisijas Lēmumu (ES) 2016/835 ⁽¹⁾ uz 5 gadu laikposmu, kas beidzas 2021. gada 28. maijā.
- (4) Pienākas EGE pilnvaras pagarināt uz nenoteiktu laiku un iecelt jaunus locekļus saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2016) 3301 final (2016. gada 30. maijs), ar ko nosaka horizontālus noteikumus attiecībā uz Komisijas ekspertu grupu izveidi un darbību (“horizontālie noteikumi”).
- (5) EGE jāturpina pēc Komisijas pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas un saskaņošanas ar Komisiju sniegt Komisijai neatkarīgas konsultācijas horizontālā līmenī par visām Savienības politikas jomām un tiesību aktiem gadījumos, kur ētikas, sabiedrības un pamattiesību dimensijas saskaras ar zinātnes un jaunu tehnoloģiju attīstību. Komisija var vērst EGE uzmanību uz problemātiskiem jautājumiem, ko Eiropas Parlaments un Padome uzskata par ētiskā ziņā ļoti nozīmīgiem.
- (6) EGE uzdevumi ir būtiski pamattiesību un vērtību integrēšanā Savienības politikā visās zinātniskās un tehniskās inovācijas jomās. Šim nolūkam EGE jāizstrādā dziļa analīze un specifiski ieteikumi, atzinumos un paziņojumos risinot galvenās ētiskās problēmas.
- (7) EGE sastāvā jābūt augsti kvalificētiem un neatkarīgiem ekspertiem, kurus ieceļ kā privātpersonas un kuri darbojas neatkarīgi un vispārības interesēs. To atlasē Komisijai jāsaņem neatkarīgas Identifikācijas komitejas palīdzība. Atlasei jānotiek pēc objektīviem kritērijiem un pēc atklāta uzaicinājuma pieteikties.

⁽¹⁾ Komisijas Lēmums (ES) 2016/835 (2016. gada 25. maijs) par Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupas mandāta pagarināšanu (OV L 140, 27.5.2016., 21. lpp.).

- (8) Jāizdod noteikumi par to, kā EGE locekļi izpauž informāciju.
- (9) Persondati jāapstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725. ⁽²⁾
- (10) Skaidrības un juridiskās noteiktības labad no 2021. gada 28. maija oficiāli jāatceļ Lēmums (ES) 2016/835. Ņemot vērā vajadzību pārskatīt atlases noteikumus un sanāksmju izmaksas pirms Lēmumā (ES) 2016/835 noteikto pilnvaru beigšanās, attiecīgie noteikumi jāpieņem no šā lēmuma pieņemšanas dienas,

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

1. pants

Priekšmets

Tiek izveidota Eiropas Dabaszinātņu un jauno tehnoloģiju ētikas grupa (EGE).

2. pants

Uzdevumi

EGE uzdevums ir sniegt Komisijai neatkarīgas konsultācijas jautājumos, kuros ētikas, sabiedrības un pamattiesību dimensijas saskaras ar zinātnes un jaunu tehnoloģiju attīstību, pēc Komisijas pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas, ko izsaka EGE priekšsēdētājs un ko saskaņo ar Komisijas atbildīgo struktūrvienību.

EGE galvenie uzdevumi:

- a) apzināt, definēt un izskatīt ētikas jautājumus, ko radījuši zinātnes un tehnikas attīstība;
- b) dot norādījumus, kas ir izšķirīgi Savienības politikas vai tiesību aktu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā, sniedzot analīzi un ieteikumus, ko izklāsta atzinumos un paziņojumos, kuri vērsti uz Savienības politikas ētiskas veidošanas veicināšanu saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

3. pants

Konsultēšanās

Komisija var konsultēties ar EGE par katru jautājumu, kas skar 2. pantā noteiktos uzdevumus. Šajā sakarā Komisija var vērst EGE uzmanību uz problēmām, ko Eiropas Parlaments un Padome uzskata par ētiskā ziņā ļoti nozīmīgām. Komisijas izveidotas citas ekspertu struktūras pēc vajadzības konsultējas ar EGE jautājumos, kas saistīti ar 2. pantā noteiktajiem uzdevumiem.

4. pants

Locekļi

1. EGE nav vairāk par 15 locekļiem.
2. Locekļiem ir kompetence 2. pantā minētajos uzdevumos.
3. Locekļus ieceļ amatā kā privātpersonas.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39 lpp.).

4. Locekļi rīkojas neatkarīgi un vispārības interesēs. Locekļi laikus informē Komisijas atbildīgo struktūrvienību Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorātā par interešu konfliktiem, kuri var mazināt viņu neatkarību.

5. Locekli, kurš vairs nespēj efektīvi veicināt EGE darbu, kurš pēc Komisijas atbildīgās struktūrvienības uzskata neatbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību 339. panta nosacījumiem vai kurš atkāpjas no amata, vairs neaicina piedalīties grupas sanāksmēs un līdz pilnvaru termiņa beigām viņu var aizstāt cits loceklis, kuru Komisijas priekšsēdētājs ieceļ no 5. panta 7. punktā norādītā rezerves saraksta.

5. pants

Atlase

1. EGE locekļus izraugās pēc Komisijas ekspertu grupu un tamlīdzīgu struktūru reģistrā ("Ekspertu grupu reģistrā") publicējama publiska uzaicinājuma pieteikties. Uzaicinājumu pieteikties var publicēt arī ar citiem līdzekļiem, ieskaitot īpašas tīmekļa vietnes. Uzaicinājumā pieteikties skaidri norāda atlases kritērijus, ieskaitot vajadzīgo lietpratību, kas attiecas uz veicamo darbu. Pieteikumu iesniegšanas minimālais termiņš ir četras nedēļas.

2. Personas, kuras piesakās par locekļiem, atklāj visus apstākļus, kas var izraisīt interešu konfliktu. Proti, Komisijas atbildīgā struktūrvienība pieprasa šīm personām pieteikuma ietvaros iesniegt interešu deklarācijas ("ID") veidlapu, kuras pamatā ir ekspertu grupām paredzētā standarta ID veidlapa, un atjauninātu autobiogrāfiju (CV). Lai ekspertu varētu iecelt par locekli privātpersonas statusā, jāiesniedz pienācīgi aizpildīta ID veidlapa. Interešu konfliktu novērtē atbilstoši horizontālajiem noteikumiem.

3. EGE locekļus ieceļ Komisijas priekšsēdētājs pēc priekšlikuma, ko iesniedzis Komisijas loceklis, kurš atbild par Komisijas struktūrvienību, kura nodrošina EGE sekretariātu, no tādu speciālistu vidus, kuri ir kompetenti 2. pantā norādītajās jomās un ir atsaukušies uz uzaicinājumu pieteikties.

4. Atlasi pārtrauga Identifikācijas komiteja. Proti, Identifikācijas komiteja palīdz Komisijai apzināt un atlasīt varbūtējos EGE locekļus un novērtēt viņu gatavību un vēlēšanos par tādiem kļūt. Identifikācijas komiteja sastāv no trim locekļiem, kurus ieceļ Komisijas loceklis, kas atbild par Komisijas struktūrvienību, kura nodrošina EGE sekretariātu, un kuriem palīdz sekretariāts, ko nodrošina Komisijas atbildīgā struktūrvienība. Identifikācijas komiteja novērtē tiesīgos kandidātus no Komisijas atbildīgās struktūrvienības iesniegtā saraksta, balstoties uz visu pieteikumu sākotnēju novērtējumu pēc atlases kritērijiem. Identifikācijas komiteja savu ieteikumu iesniedz Komisijas loceklim, kurš atbild par Komisijas struktūrvienību, kas nodrošina EGE sekretariātu.

5. Atlasot EGE locekļus, Komisijas atbildīgā struktūrvienība cenšas pēc iespējas nodrošināt augsta līmeņa speciālās zināšanas un plurālismu, ģeogrāfisku un dzimumisku līdzsvaru, kā arī līdzsvarotu attiecīgās zinātnības un interešu jomu pārstāvību, ņemot vērā 2. punktā noteiktos EGE uzdevumus, prasīto lietpratību un atsaukšanos uz uzaicinājumu pieteikties.

6. EGE locekļus ieceļ uz ne vairāk kā trim gadiem. Locekļi paliek amatā līdz nomainībai vai pilnvaru termiņa beigām. Pilnvaru termiņu var pagarināt. EGE locekļus var iecelt uz ne vairāk kā trim termiņiem.

7. Komisijas atbildīgā struktūrvienība sagatavo piemēroto kandidātu rezerves sarakstu, ko var izmantot piemērotu aizstājēju iecelšanai. Pieteikuma iesniedzēju vārdus Komisijas atbildīgā struktūrvienība rezerves sarakstā iekļauj ar pieteikumu iesniedzēju piekrišanu.

6. pants

Priekšsēdētājs

EGE no locekļu vidus ar vienkāršu balsu vairākumu uz visu pilnvaru termiņu ievēl priekšsēdētāju un vienu vai divus priekšsēdētāja vietniekus.

7. pants

Darbība

1. Komisijas atbildīgā struktūrvienība ciešā sadarbībā ar EGE priekšsēdētāju atbild par EGE darba koordinēšanu un organizēšanu un sekretariāta nodrošināšanu.
2. Dalību EGE un tās apakšgrupu sanāksmēs var lūgt ieinteresēti Komisijas ierēdņi no citām Komisijas struktūrvienībām.
3. EGE darba programmu, ieskaitot ētisko analīzi, ko EGE ierosinājusi pēc savas iniciatīvas, apstiprina Komisijas atbildīgā struktūrvienība. Katrā ētiskās analīzes pieprasījumā iekļauj prasītās analīzes parametrus. Lūdzot EGE padomu, Komisija nosaka analīzes termiņu.
4. EGE atzinumos iekļauj ieteikumus. Tos balsta uz pārskatu par jaunākajiem sasniegumiem attiecīgajās zinātnes un tehnikas jomās un izskatāmo ētikas jautājumu rūpīgu analīzi. Par EGE ieteikumiem informē attiecīgos Komisijas dienestus.
5. EGE darbojas koleģiāli. Darba procedūrām, balstoties uz reglamentu, jācenšas nodrošināt, ka visi locekļi var aktīvi piedalīties grupas darbā. Atzinumus un paziņojumus grupa principā pieņem ar konsensu. Balsojuma gadījumā rezultātu nosaka ar locekļu balsu vienkāršu vairākumu. Locekļiem, kuri balsojuši pret vai atturējušies, ir tiesības atzinumam vai paziņojumam pievienot dokumentu, kurā apkopoti viņu nostājas iemesli ("mazākuma viedokli"), pievienojot nepiekritušo locekļu vārdus.
6. Katru atzinumu nosūta Komisijas priekšsēdētājam vai viņa ieceltam pārstāvim. Katru atzinumu pēc pieņemšanas EGE tūlīt publicē un dara pieejamu EGE vietnē un nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei.
7. EGE sanāksmes principā notiek Komisijas telpās saskaņā ar Komisijas atbildīgās struktūrvienības noteikto kārtību un grafiku. EGE sanāksmes notur vismaz sešas reizes 12 mēnešu laikposmā, un tās gadā kopā aizņem vismaz divpadsmit darba dienas. Vajadzības gadījumā, saskaņojot ar Komisijas atbildīgo struktūrvienību, var organizēt papildu sanāksmes.
8. Nolikā sagatavot EGE analīzi Komisijas atbildīgā struktūrvienība pieejamo resursu robežās var sākt pētījumus, lai savāktu visu vajadzīgo zinātnisko un tehnisko informāciju un izveidotu ciešu saikni ar dažādu ētikas struktūru pārstāvjiem dalībvalstīs un trešās valstīs.
9. Komisijas atbildīgā struktūrvienība par katru EGE atzinumu organizē publisku apaļā galda diskusiju, lai veicinātu dialogu un uzlabotu pārredzamību. EGE izveido ciešas saites ar Komisijas struktūrvienībām, kuras skar EGE izskatāmie jautājumi.
10. Ja operatīvu apstākļu dēļ padoms konkrētā jautājumā jāsaņem ātrāk, nekā iespējams ar atzinuma pieņemšanu, var izdot īsu paziņojumu vai analīzi citā formā un tad vajadzības gadījumā sniegt pilnīgāku analīzi atzinuma formā, taču ievērojot tādu pašu pārredzamību kā katra atzinuma gadījumā. Paziņojumus publicē un dara pieejamus EGE vietnē. Darba programmas ietvaros, saskaņojot ar Komisijas atbildīgo struktūrvienību, EGE var atzinumu atjaunināt, ja uzskata, ka tā vajag.

11. EGE apspriešana ir konfidenciāla. Saskaņojot ar Komisijas atbildīgo struktūrvienību, EGE var ar vienkāršu balsu vairākumu pieņemt lēmumu apspriesto nodot atklātībai.
12. Apspriežu protokoliem par visiem darba kārtības punktiem un EGE sniegtajiem atzinumiem jābūt saturīgiem un pilnīgiem. Protokolus sagatavo sekretariāts priekšsēdētāja pārraudzībā.

8. pants

Apakšgrupas

1. Komisijas atbildīgā struktūrvienība var izveidot apakšgrupas īpašu jautājumu izskatīšanai, pamatojoties uz Komisijas atbildīgās struktūrvienības noteikto darba uzdevumu. Apakšgrupas darbojas saskaņā ar horizontālajiem noteikumiem un dod norēķinu EGE. Kolīdz apakšgrupas uzdevums izpildīts, to izformē.
2. Apakšgrupu locekļus, kas nav EGE locekļi, saskaņā ar 5. pantu un horizontālajiem noteikumiem izraugās ar publisku uzaicinājumu pieteikties ⁽³⁾.

9. pants

Pieaicinātie eksperti

1. Domu apmaiņai par kādu darba kārtības priekšmetu Komisijas atbildīgā struktūrvienība atsevišķos gadījumos var uzaicināt EGE vai tās apakšgrupu darbā piedalīties ekspertus un pārstāvjus no attiecīgām organizācijām ar specifisku lietpratību vai skatījumu.
2. Atsevišķos gadījumos Komisijas atbildīgā struktūrvienība var EGE darbā iesaistīt ārējus ekspertus, ja to uzskata par vajadzīgu, lai aptvertu plašo ētikas jautājumu spektru, kas skar sasniegumus zinātnes un jauno tehnoloģiju jomā.

10. pants

Reglaments

Pēc Komisijas atbildīgās struktūrvienības priekšlikuma un ar to saskaņojot, EGE ar locekļu balsu vienkāršu vairākumu atbalstīti horizontālajiem noteikumiem pieņem reglamentu, pamatojoties uz ekspertu grupu darba standarta reglamentu.

11. pants

Dienesta noslēpums un slepenotas informācijas apstrāde

Uz EGE locekļiem un apakšgrupu locekļiem, kā arī pieaicinātajiem ekspertiem un Identifikācijas komitejas locekļiem attiecas dienesta noslēpuma glabāšanas pienākums, kas saskaņā ar Līgumiem un to īstenošanas noteikumiem attiecas uz visiem iestāžu locekļiem un darbiniekiem, kā arī Komisijas drošības noteikumi, kas attiecas uz Savienības slepenotās informācijas aizsardzību un ir noteikti Komisijas Lēmumos (ES, Euratom) 2015/443 ⁽⁴⁾ un 2015/444 ⁽⁵⁾. Ja šis pienākums netiek ievērots, Komisija var veikt attiecīgus pasākumus.

⁽³⁾ Sk. horizontālo noteikumu 10. pantu un 14. panta 2. punktu.

⁽⁴⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/443 (2015. gada 13. marts) par drošību Komisijā (OV L 72, 17.3.2015., 41. lpp.).

⁽⁵⁾ Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

*12. pants***Pārredzamība**

1. EGE un tās apakšgrupu reģistrē un locekļu vārdus publicē Ekspertu grupu reģistrā.
2. Visus attiecīgos dokumentus, ieskaitot darba kārtību, protokolus un dalībnieku iesniegtos materiālus, dara pieejamus Ekspertu grupu reģistrā vai ar reģistra saiti ar īpašu vietni, kurā attiecīgā informācija atrodama. Piekļuvei īpašajām vietnēm nav vajadzīga lietotāja reģistrācija un nav citādu ierobežojumu. Tā, pirms sanāksmes laikus publicē tās darba kārtību un citus informatīvus dokumentus, un pēc sanāksmes laikus publicē tās protokolu. Izņēmumus no publicēšanas prasības paredz tikai tad, ja uzskata, ka dokumenta izpaušana var kaitēt vispārības vai privātpersonu interešu aizsardzībai, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1049/2001 ⁽⁶⁾ 4. pantā.

*13. pants***Sanāksmju izdevumi**

1. EGE un tās apakšgrupu darbībā iesaistītās personas nesāņem atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem.
2. EGE un tās apakšgrupu darbībā iesaistīto personu un Identifikācijas komitejas locekļu ceļa un uzturēšanās izdevumus atlīdzina Komisija. Izdevumus atlīdzina saskaņā ar Komisijā spēkā esošajiem noteikumiem Komisijas dienestiem ikgadējā resursu sadales procedūrā piešķirto pieejamo asignējumu robežās.

*14. pants***Atcelšana**

No 2021. gada 28. maija tiek atcelts Lēmums (ES) 2016/835.

*15. pants***Piemērojamība**

Šo lēmumu, izņemot 5. un 13. pantu, piemēro no 2021. gada 28. maija.

Briselē, 2021. gada 9. februārī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.). Tādu izņēmumu nolūks ir aizsargāt sabiedrisko drošību, militārās lietas, starptautiskās attiecības, finansiālo, monetāro vai saimniecisko politiku, personas privātumu un neaizskaramību, komerciālās intereses, tiesvedību un juridiskās konsultācijas, inspekcijas/izmeklēšanas/revīzijas un iestādes lēmumu pieņemšanas procesu.